

UN MONUMENT AL NATURII : NIGRITELLA RUBRA IN CARPAȚII ROMĂNEȘTI

FERDINAND TAUBER

Specia *Nigritella Rubra* (Wettst.) Richt. este decretată și ocrotită ca monument al naturii atât în România, cât și în numeroase țări din Europa (Elveția (12), Austria (11), ș.a.), din care cauză, cunoașterea cât mai amănunțită a răspîndirii ei în Carpații românești este foarte necesară și prezintă o mare importanță pentru acțiunile de conservare a naturii din țara noastră.

Prezenta lucrare relevă caracterele specifice taxonomice, biologice, ecologice, cenologice ale acestei specii și redă totodată locurile ei concrete de creștere de pe cuprinsul lanțului carpatic românesc, cât și importanța ocrotirii ei.

Biotopurile concrete sînt indicate prin puncte, numerotate pe o hartă la scara 1 : 3 000 000 și sînt explicate în text. Deoarece *N. rubra* este o specie exclusiv montană superioară, subalpin-alpină, corologia ei se înșiră grupată pe masive, în cadrul unităților mari ale Carpaților.

Nomenclatură și taxonomie. Prezentăm aceste date unitar, fiindcă nomenclatura speciei a variat în strînsă legătură cu concepția taxonomică a diversilor autori.

Deși genul *Nigritella* a fost separat de Richter încă în anul 1818, ca un gen de sine stătător, nu l-au acceptat mai mulți autori și au considerat specia în cadrul genului *Gymnadenia* R. Br., ca de exemplu : *Wettstein* (1889), *Schulze* (1894) și *Kränzlin* (1904) (13). Alți autori însă, ca *Bentham* și *Hooker* (1960), o subordonează la genul *Habenaria* Willd. (7). *P. Ascherson* și *P. Graebner* (1), care au elaborat foarte critic monumentalul sinopsis al florei central europene, au acceptat genul *Nigritella*, pe temeiul formei specifice îndesuite a înflorescenței, a portului deosebit al florilor, care prezintă labelul îndreptat în sus, pîntenul lor nefiind torsionat, dobindu-se astfel evident de celalalte genuri de Orchidaceae.

Genul *Nigritella* este endemic pentru Europa și cuprinde numai două specii : *N. rubra* (Wettst.) Richt. și *N. nigra* (L) Rchb., ambele declarate monumente ale naturii și ocrotite în România, ca și în alte multe țări.

Genurile *Gymnadenia*, *Nigritella* și *Habenaria* se deosebesc și în privința centrului principal de frecvență al arealelor lor. Populațiile genului *Gymnadenia* se extind mai mult în Asia de est, genul *Nigritella* în schimb, este localizat exclusiv în Europa (de sud-est, centrală și prin *N. nigra*, chiar pînă în Europa de nord), iar genul *Habenaria* (acceptat valabil în „Index Kewensis”, (1) este răspîndit prin numeroase specii, mai ales în ținuturile tropicale și subtropicale.

Recunoașterea genului *Nigritella* este astfel justificată, de altfel s-a și încetățenit în literatura botanică mai recentă (3, 11, 13, 14).

Trebuie să evidențiem meritele deosebite ce revin cu prisosință botanistului **C. Z. Panțu** (1915), pentru elucidarea critică a acestui gen în flora României, prin lucrarea sa monografică : **Orchidaceele din România** (14).

În trecut **N. rubra** a fost privită de unii autori doar ca o varietate (22) sau subspecie (**Camus, Beauverd**, vezi 13, 14) de la **N. nigra**, pînă cînd **Wettstein** (1889) i-a stabilit printr-un amănunțit studiu analitic, adevărata valoare sistematică, ca o specie bună (13, 14).

În esență, cele două specii de **Nigritella** se diferențiază taxonomic, prin forma inflorescenței, culoarea florilor, lățimea tepalelor și prin forma labelului. Ele se disting însă și prin fenofaza lor de anteză, cît și prin arealul lor.

O populație de **N. rubra** originară din Alpi, examinată citotaxonomic de **Chiarugi** (1929), a prezentat o garnitură diploidă de 38 cromozomi ($n=19$), iar **Heusser** (1938) a constatat la o populație din Elveția, un număr poliploid-aneuploid, de 80 cromozomi (12). În privința populațiilor existente în Carpații noștri mai trebuie întreprinse cercetări pentru lămurirea caracterului citogenetic.

Dintre sinonimiile sub care apare citată **N. rubra** în literatura de specialitate, se pot menționa : **Gymnadenia rubra** Wettst. 1889) **Gymnadenia nigra** Wettst. var. **rubra** (Wettst.) Kraenzlin (1904), **Nigritella angustifolia** Rich. ssp. **rubra** Camus (1908), **N. suaveolens** Dollin (1842) non (Vill.) Camus, **N. fragrans** Fleischmann (1844) și **N. miniata** (Crantz) Janchen (1959).

Numele generic **Nigritella** reprezintă etimologic diminutivul cuvîntului latinesc „nigrita”, ce înseamnă înnegrit, referindu-se la culoarea mai închisă a florilor (1, 3).

Denumirea populară cu circulația cea mai largă în țară este „singele voinicului”, iar ciobanii brăneni din munții Bucegi utilizează frecvent numele de „musucel” (5). Se mai cunoaște și denumirea de „putoi” (14), atribuită plantei după mireasma penetrantă de vanilie a florilor.

Privind variabilitatea ei infraspecifică se cunosc 2 forme, și anume : f. **rubra**. — (sinonimă cu : f. **carpatica** (Zapal.) Beldie) considerată tipică și caracteristică prin bractei aproximativ egale în lungime cu florile și f. **wettsteinii** Soó, care prezintă bractei mai lungi decît florile, conferind astfel inflorescenței un aspect cosos.

N. rubra participă destul de frecvent la hibridizări intra — și chiar intergeneriche (vezi 1, 11, 13), mai ales cu genurile **Gymnadenia** și **Leucorchis**. Hibridii cunoscuți și descriși, la a căror geneză contribuie ca un partener parental, sînt următorii : **N. rubra** (Wettst. Richt. x **N. nigra** (L.) Rchb. = x **N. wettsteiniana** (Abel) A.u.G. (sinonim : **Gymnadenia bornmülleri** Dalla Torre et Sarnth.), **N. rubra** x **Gymnadenia conopsea** (L.) R. Br. = x **Gymnigritella godferyana** G. Keller **N. rubra** x **Gymnadenia odoratissima** Rich. = x **Gymnigritella abelii** (Hayek) A.u.G. și **N. rubra** x **Leucorchis albida** (L.) E. Mey. = x **Leucotella**. Surprinderea acestor hibridi este foarte dificilă, ei fiind efemeri și rari, deoarece apar numai în locurile în care cresc împreună părinții. Ei se cunosc și au fost descriși din Alpii austrieci și elvețieni, de către autori care au cercetat în special acest aspect, dar la noi în țară nu a fost semnalat pînă în prezent nici un hibrid cu

N. rubra, cea ce nu înseamnă că n-ar putea exista, fiindcă nu s-a urmărit această problemă mai îndeaproape pînă în prezent.

Fig. 1. *Nigritella rubra* pe stîncile calcaroase ale muntelui Albele (județul Hunedoara)

(Foto : L. ȘT. PÉTERFI)

Considerații biologice. *N. rubra* este o geofită (G), ce rezistă prin tuberculi palmat divizați, în care sînt înmagazinate substanțe organice. An de an se formează un nou tubercul în axila unei frunze bazale și tuberculul vechi se resoarbe. El reprezintă un mugure lateral infraterestru, ce concrește cu rădăcina și se îngroașă 11).

Florile de tip „orchidaceu”, cu un miros puternic de vanilie, sînt adaptate la o polenizare alogamă, entomogamă. Ele sînt vizitate îndeosebi de fluturi, care concură la posibilitatea de a da naștere la hibrizi. Auto-gamia este exclusă. **N. rubra** prezintă după Chiarugi (1929) o înmulțire sexuală normală, dar în privința apomixiei, observată la **N. nigra** în Suedia, mai trebuie verificată (12). Ea înflorește cu cîteva săptămîni înaintea congenerii ei.

Corologie. **N. rubra** este răsbindită în general din Alpii de est (Elveția, Austria), pînă în Carpații orientali. Presupunem că își are centrul de origine în Alpi (derivînd foarte probabil din **N. nigra** (L.) Rchb.), de unde a emigrat înspre est și s-a extins foarte mult în Carpații românești, prezentînd astăzi în această zonă, centrul ei principal de răsbindire de pe glob.

Puntea de legătură în calea ei de migrare au alcătuit-o probabil Carpații nord-vestici și cei Păduroși, prin care putea să pătrundă în Carpații orientali, de aici în catena meridională și în cele din urmă în cea occidentală a Carpaților. În sprijinul acestei ipoteze vin și stațiunile actuale ale speciei cunoscute din M-ții Tatra (pe Sturec, (15), ce se interpun între Alpi și Carpați. Pe baza acestei presupuneri, numerotarea curentă a locurilor de creștere din țara noastră, s-a făcut în acest sens.

Cea de a 2-a cale de migrare posibilă din Alpi, și anume prin intermediul Alpilor Dinarici și a munților Balcani, cu poarta de intrare în sud-vestul muntos al țării este mai puțin verosimilă, deoarece **N. rubra** nu vegetează aici nici în prezent și pe de altă parte să fie un element de origine generică arctică (vezi 11, 13).

Punctul cel mai nordic din țară în care vegetează **N. rubra** (considerat și poarta de intrare), est Vf. Toroiaga (1939 m) din M-ții Maramureșului. Creșterea optimă și abundența cea mai mare o prezintă în M-ții Bucegi și Birsei.

De remarcă este și prezența acestei specii în M-ții Apuseni (izolați înspre vest prin largă Cîmpie panonică), în care s-a instalat probabil, provenind din Carpații Meridionali, cu care sînt mai strînși legați și mai apropiați ca structură geologică. Aici crește la cea mai joasă altitudine (Cheile Runcului, 1019 m s.m.) Altitudinea maximă o atinge pe Vf. Omu, în Bucegi, la aproximativ 2500 m (ap. **Al. Borza**). Ea se limitează în general la etajele montan superior, subalpin și înregistrează răsbindirea cea mai largă în etajul alpin inferior.

Unitățile infraspecifice ce se limitează exclusiv la Carpații românești (13), sînt cunoscute îndeosebi din Carpații orientali, și anume f. **rubra**. — din M-ții Maramureșului (4), iar f. **wettsteinii** Soó din M-ții Hășmașului.

N. rubra (**Wettst.**). Richt. poate fi definită, în concluzie, ca un element floristic geografic Est-Alpic-Carpatic, subalpin-alpin.

În cele ce urmează se înșiră locurile concrete de creștere din Carpații românești, care sînt marcate și pe hartă (fig. 2).

CARPAȚII ORIENTALI

M-ȚII MARAMUREȘULUI : 1.* Vf. Toroiaga (13, 15, 24).

1*) Numere ce indică așezarea locurilor de creștere pe hartă.
Obs. Cifrele din paranteză indică bibliografia.

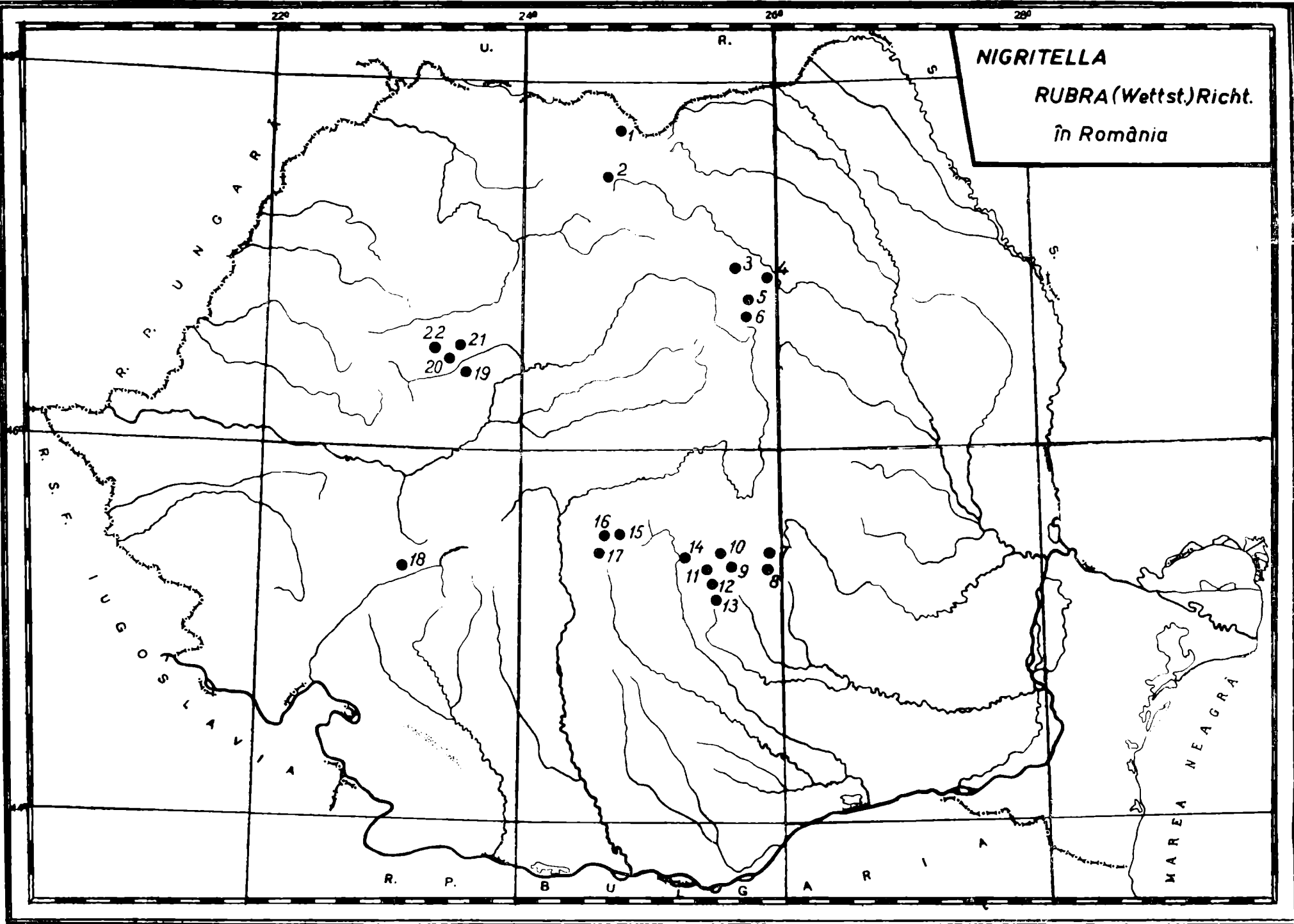

Fig. 2. Harta răspîndirii speciei **Nigritella rubra** în Carpații românești
www.mcdr.ro / www.cimec.ro

M-TII RODNEI : 2. (15), **Corongișul Mare** (3), HUC** nr. 20 128 — leg. A. Nyárady și E. I. Nyárady, 1942.

M-TII BISTRITEI : 3. Runcul la Tulgheș, spre **Vf. Comarnic** (25).

M-TII CEAHLAU : 4. (13, 14, 16), HUI nr. 11 304 — leg. A. Paucă, 1897, **Vf. Ocolașul Mare**, HIBB nr. 39 962 — leg. G. Grințescu, 1921 **Stă-nile** (9), HIBB nr. 3 991 și nr. 39 961 — leg. G. Grințescu, 1907.

M-TII GIURGEULUI : 5. **Mt. Licaș, Lacul Roșu** (3).

M-TII HAȘMAȘUL MARE : 6. (3, 13, 15, 16, 24), HUC nr. 160 060 — leg. M. Péterfi, 1914, **Mt. Ghilcoș** (10), **Hășmașul Mic** (3, 24).

CARPAȚII MERIDIONALI

M-TII CIUCAȘULUI : 7. **Vf. Ciucașul** (3).

M-TII TELEAJENULUI : 8. **Mt. Babeșul**, HISB nr. 55 178 — leg. At. Haralamb, 1936.

M-TII BIRSEI : 9. (13), **Vf. Piatra Mare** (3, 15, 16, 24, 26), **V. Garcinului** (24) ; **10.** **Vf. Postăvarul** (3, 24, 26), H-Ungar nr. 37 409 — leg. Kamner 1907, HFSB nr. 030 015 — leg. I. D. Tătăranu, det. V. Ciobanu, 1952.

M-TII BUCEGI : 11. **Vf. Omu** (2, 3, 8, 14, 18), HUC nr. 503 322 — leg. Al. Borza, 1925, **Vf. Bucșoiu** (2), HISB nr. 34 891 — leg. M. Haret, 1906, **Vf. Colții lui Barbeș** (3), pe brîne (2), HISB nr. 34 885 — leg. M. Haret, 1922, HIBB nr. 68 028 — leg. Al. Beldie, 1953, **V. Obirșiei** (2, 3, 14, 21), **V. Mălinului**, la obirșie (2), HISB nr. 34 882 — leg. M. Haret, 1904 ; **12.** **Mt. Coștila** (3), pe **Brina Mare** la stinca lui Jilipeanu și pe **Brina de Mijloc** (2), HISB nr. 41 626 — leg. Al. Beldie, 1948, **Creasta Țapului**, HISB nr. 43 437 — leg. Al. Beldie, 1948, **V. Coștilei**, brinele superioare, HISB nr. 34 881 — leg. M. Haret, 1903, **Vf. Caraiman**, HISB nr. 34 888 — leg. M. Haret, 1919 ; **13.** **Mt. Jepii Mari** (2, 3), HISB nr. 40 090 leg. M. Haret, 1937, **Mt. Jepii Mici** (2, 14), HISB nr. 25 182 — leg. C. C. Georgescu, 1932, HIBB nr. 73 813 leg. V. Sanda, 1966, pe creasta **Claia Mare**, HISB nr. 37 044 leg. Al. Beldie, 1943, **Vf. Cocora** (3), pe creasta **Virfurile Mari** (2), **Dichiu** (2, 3) HISB nr. 38 471 — leg. T. Bunea, 1941, **Furnica, Piatra Arsă** (2, 3, 14) HGBI — leg. S. Forstner, 1954, platoul **Piatră Arsă—Jepi** (2, 3), **Vf. cu Dor** (2, 14) HMINS — leg. M. I. Doltu, 1957, **Vf. Vinturias**, „La Lacuri”, HISB nr. 37 845 — leg. Al. Beldie, **V. Izvorul Dorului**, pe platou (2).

M-TII PIATRA CRAIULUI : 14. (3, 14, 24, 26), HFSB nr. 030 016 — I. Morariu, 1963, pe **Padina lui Călineț**, HISB nr. 54 601 și nr. 54 522 — leg. Al. Beldie, 1948, pe **Clăi**, HISB nr. 30 300 — leg. S. Rădulescu et. I. Comes, det. Al. Beldie.

M-TII FAGARAȘULUI : 15. **Muchia și Turnurile Podragului** (19) ; **16.** **Muchia Laița**, sub „**Jghiabul Văros**” (19) ; **17.** **Creasta Podeanu** (19).

M-TII RETEZATULUI : 18. **Mt. Albele** (fig. 1) și **Piule** deasupra văii **Scorota** (1. c.), din sectorul calcaros al Retezatului (11, 13, 15, 16).

**) Prescurtările herbarelor : HUC — Herbarul Universității din Cluj, HIBB = Herbarul Institutului de științe biologice București, HISB = Herbarul Institutului de cercetări, studii și proiectări silvice București, HGBI = Herbarul Grădinii botanice din Iași, HUI = Herbarul Universității din Iași, HFSB = — Herbarul Facultății de silvicultură Brașov, HMINS = Herbarul Muzeului de istorie naturală Sibiu.

M-ȚII TRASCĂULUI : 19. Mt. Bedeleu (3, 20), parte dinspre comuna Sălciua (20).

M-ȚII MUNTELE MARE : 20. Mt. Scărișoara-Belioara (3, 6) HUC nr. 2144609 — leg. V. Soran, 1950, pe „Sesul Craiului” (6) ; 21. Cheile Run-cului (17) ; 22. Vf. Muntele Mare (3, 24), HUC nr. 257951 și nr. 81297 — leg. J. Pápai, 1910.

Ecologie. *N. rubra* preferă masivele calcaroase, din roci conglomerate sau mai sărace, superficiale obișnuite pînă la scheletice, cît și pe rendzine (20). Ea este deci o specie calcifilă sau bazifilă, iar după pretențiile ei higrice poate fi apreciată ca o mezofită sau mezo-xerofită. Ca un element alpin este bine adaptată la condițiile austere ale acestui mediu.

Cenologie. Rolul cenotic pe care îl joacă *N. rubra* în asociațiile vegetale în care apare, este foarte redus. Ea reprezintă doar o componentă insoțitoare, uneori întâmplătoare și rară, a unor pajiști subalpine și alpine. Față de acestea posedă o afinitate mai mare pentru cele dominate de *Sesleria coerulans* Friv. sau *Helictotrichon decorum* (Janka) Her-rard, în Carpații orientali și meridionali, iar în Carpații occidentali apare cu precădere în asociația *Festucetum rubrae montanum* (6), acolo unde pătura de sol este mai groasă. Adeseori poate fi întilnită în compania următoarelor specii calcifile : *Festuca versicolor* Tausch, *F. cinerea* Vill., *Poa violacea* Bell., *Trisetum ciliare* (Kit.) Dom., dintre graminee, *Anthyllis vulneraria* L. ssp. *alpestris* (Kit.) A. et G., *Oxytropis sericea* (Lam.) Simk., *Hedysarum hedysaroides* (L.) Sch. et Thell., dintre leguminoase și *Helianthemum alpestre* (Jacq.) DC., *Bartschia alpina* L., *Calamintha alpina* (1.) Lam., ssp. *baumgartenii* (Simk.) Borza, *Aster alpinus* 1., *Leontopodium alpinum* Cass., *Centaurea pinnatifida* Schur, *Alyssum depens* Baumg., *Viola declinata* W. et K., *Pedicularis exaltata* Bess., *Dryas octopetala* L., *Gymnadenia conopsea* (L.) R. Br., *Orchis maculata* L. și alte diverse antofite.

Importanța ocrotirii. La noi în țară specia este ocrotită prin lege încă din 1938.

Cu toate că din punctul de vedere al valorificării economice este neînsemnată, prezentind chiar și o importanță negativă, așa cum arată Stebler (13, 14), fiind în general ocolită de animale care pasc în pajiștile alpine, iar păscută întâmplător conferă laptelui animalelor o ușoară nuanță albăstruie, pe cînd untul și brînză preiau mirosul de vanilie (cu care se îmbibă de altfel și vasele de flori în care sînt păstrate mult timp astfel de flori), ocrotirea ei ca monument al naturii este pe deplin întemeiată și justificată.

Prin florile ei roșii sîngerii aprinse, plăcut mirositoare și îndesuite într-o inflorescență aspectuoasă, are o deosebit de mare valoare estetică — ornamentală în peisajul natural al Carpaților noștri, iar pe de altă parte este de mare interes în cunoașterea științifică și în procesul instructiv-educativ.

N. rubra este o podoabă naturală prețioasă și rară în flora alpină a munților noștri, care prin amploarea turismului modern, inițiat la noi de curînd prin construirea unor șosele alpine (Bucegi—Făgăraș), cît și prin

incercările de a comercializa asemenea flori în unele stațiuni climatice montane, pe Valea Prahovei, cum au relevat aceasta **Emil Pop** și **N. Sălăgeanu** (1965), este foarte mult amenințată să dispară. Mai ales turismul rău înțeles și practicat, a provocat de altfel rarefierea avansată și deja îngrijorătoare a acestei frumuseți naturale în munții noștri, și dacă nu vor fi luate măsuri eficiente pentru respectarea legii ocrotirii ei ca un „monument al naturii”, va pieri poate chiar într-un viitor apropiat.

Ocrotirea ei complexă se impune prin urmare, ca o mare necesitate pentru a salva supraviețuirea ei spontană în Carpații românești.

BIBLIOGRAFIE

1. ASCHERSON, P. u. GRAEBNER, P., *Synopsis der Mitteleuropäischen Flora*. Bd. III, Leipzig, 1905—1907, p. 808—811.
2. BELDIE, AL., *Flora și vegetația munților Bucegi*. Ed. Acad. R.S.R., București, 1967, p. 354.
3. BELDIE, AL., in *Flora R.S.R.*, vol. XII, Ed. Acad. R.S.R., București, 1972, p. 716—718.
4. BORZA, AL., *Conspectus florae romaniae regionumque affinium*. Cluj, 1947, p. 53.
5. BORZA, AL., *Dicționar etnobotanic*. Ed. Acad. R.S.R., București, 1968, p. 116—117.
6. CSURÓS, I., *Cercetări de vegetație pe masivul Scărișoara-Belișoara*. Studia Univ. B.-B., Cluj, Ser. Biolog., tom. III, nr. 7, fasc. 2, 1958, p. 118.
7. DAYDON JACKSON, B., *Index Kewensis*, tom. II, Clarendon Press, Oxford, 1960, pagina 314.
8. DOMIN, K., *Die Vegetationsverhältnisse des Bucegi in den rumänischen Süd-Karpathen*. Veröff. d. Geobot. Inst. Rübel in Zürich, Berna, 1933, fasc. 10, p. 47.
9. GRINȚESCU, G., *Plantes nouvelles ou peu connues de Roumanie*. Bull. de la Sect. Sci. de l'Acad. Roum., t. II, 1913, p. 46.
10. GUȘULEAC, M., *Zur Kenntnis der Felsenvegetation des Gebietes der Bicaz-Klamm in den Ostkarpathen*. Bul. Fac. de științe din Cernăuți, vol. VI, fasc. 1 și 2, 1933, p. 315.
11. HEGI, G., *Illustrierte Flora von Mittel-Europa*. Bd. II, Carl Hanser Verlag, München, 1939, p. 483—486.
12. HESS, H. E., LANDOLT, E., HIRZEL, R., *Flora der Schweiz und angrenzender Gebiete*. Bd. I, Birkhäuser Verlag, Basel u. Stuttgart, 1967, p. 617—618.
13. KELLER G., SOÓ R., *Monographie und Iconographie der Orchideen Europas und des Mittelmeergebietes*, Bd. II, in Rep. spec. nov., regn. veg., Berlin, 1938, p. 265—272.
14. PANȚU, Z. C., *Orchidaceele din România*. București, 1915, p. 116—118.
15. PAX, F., *Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen*. Leipzig, Bd. I, 1898, p. 193, Bd. II, 1908, p. 220, 231, 246.
16. PAX, F., *Pflanzengeographie von Rumänien*. Halle, 1919, p. 177, 237, 244, 298, 299, 301, 306.

17. POP, E., SALĂGEANU, N., *Monumente ale naturii din România*, Ed. Meridiane, București, 1965, 41, 146, 150.
18. POP, I., CSURUȘ, ȘT., KOVÁCS, A., HODIȘAN, I., MOLDOVAN, I., *Flora și vegetația Cheilor Runc (Reg. Cluj, raion Turda)*. Contribuții botanice, Cluj, 1964, pagina 207.
19. PRODAN, I., *Plante din România*, Bul. Grăd. Bot. Cluj, 1963, vol. XVI, p. 85.
20. PUȘCARU-SOROCEANU, E., PUȘCARU, D., *Excursii în munții Făgărașului*. Ed. did. și ped. București, 1971, p. 91, 97, 119.
21. RESMERIȚĂ, I., *Stațiuni cu plante noi sau rare pentru Munții Apuseni*, Stud. și cerc. de biol., Swr. Biol., tom. XIV, nr. 4, 1962, p. 461.
22. RÖMER, J., *Der Pflanzenreichthum des Butschetsch*. S.K.V., vol. XXXIV, 1914, p. 4.
23. SCHLECHTER, R., *Die Orchideen*. Berlin, 1915, p. 69.
24. SOÓ, R., *Orchideae novae europaeae et mediterraneae*. Fedde Rep., vol. XXIV, 1927, p. 33.
25. SOÓ, R., *Kritikai megjegyzések III. Botanikai közlemények*, tom. XXV, Budapest, 1928, p. 133—146.
26. ȚOPA, E., *Beitrag zur Kenntnis der Vegetation des Runcul bei Tulgheș in den Ostkarpathen*. Bul. Fac. de Științe din Cernăuți, vol. VII, fasc. 1 și 2, 1934, p. 141.
27. UNGAR, K., *Die Alpenflora der Südkarpaten*. Sibiu, 1913, p. 32.

EIN NATURDENKMAL : NIGRITELLA RUBRA IN DEN RUMÄNISCHEN KARPATEN

Zusammenfassung

Obzwar der Schutz dieser Art schon im Jahre 1938 als Naturdenkmal in Rumänien verordnet wurde, muss gegenwärtig die weitläufige Einschränkung ihres Vorkommens und die grosse Gefahr ihrer Ausrottung, aus dem naturschönen Rumänischen Karpatenraum, hervorgehoben werden.

Der moderne Tourismus, durch die Erbauung von Gebirgsautobahnen (heute im Butschetsch und Fogarascher Gebirge), „naturfremde“ Naturfremde, die das Wandern in der Natur schlecht verstehen und praktizieren, wie auch einige Versuche diese Naturschönheiten in den Gebirgskurorten (insbesondere im Prahova Tal) zu verkaufen, sind die wesentlichsten Ursachen die dahin führen.

Zwecks achtungsvollerer Betrachtung dieses Problems und hinsichtlich einer wirksameren Beschützung, werden ihre heutigen Wuchsorte in den Rumänischen Karpaten auf einer Karte (Massstab 1 : 3 000 000) dargestellt (Abb. 2), und ausführlicher im Text besprochen.

In Anbetracht ihrer wahrscheinlich arktisch-nördlichen Gattungsbildung und nahen Artabspaltung von *Nigritella nigra* (L.) Rchb. wird die Hypothese ihrer Einwanderung in die nördlichen Rumänischen Ostkarpaten, aus dem Alpenraum, durch die Vermittlung der Nord — und Westkarpaten aufgestellt und ihre weitere Ausbreitung in die Süd — und Westkarpaten chrono-chorologisch vorausgesetzt.

Weiterhin sind ihre bedeutendsten nomenklatorisch-taxonomischen und biologischen Eigentümlichkeiten, wie auch öko — und zönologischen Wesenszüge kurzbindig erwähnt.

Abschliessend wird die Bedeutung ihrer notdürftigen Beschützung unterstrichen und dafür eindringlicher aufgefördert.